

Murad(5.)

Osmanlı Sultanlarının otuzüçüncüsü ve İslam halifelerinin doksansekizincisi.

Saltanatı: 30 Mayıs- 31 Ağustos 1876

Babası:Sultan Abdülmecid Han - Annesi:Şevkefza Kadın Efendi

Doğumu: 21 Eylül 1840 Vefatı: 28 Ağustos 1905

Küçük yaştan itibaren özel bir eğitim ve öğretimle yetiştirildi. İnce ruhlu olup, güzel sanatlara karşı büyük ilgisi vardı. Türkçe yazı ve inşanın yanında Arapça, Farsça ve Fransızca'yı çok iyi bilirdi. Babasının 25 Haziran 1861de vefatından sonra Abdülaziz Han padişah olunca, veliaht oldu. Nezaketi, kibarlığı, çağına göre bilgisi ve yumuşak huyluluğu ile sevildi. Amcası Abdülaziz Hanın 1863 Mısır ve 1867 Avrupa seyahatlerine katıldı. Bu gezilerde davranışları ile Osmanlı hanedanının asaletini temsil ederek taktir topladı. Yurda döndükten sonra ikamet ettiği Kurbağalıdere köşkünde dış dünya ile temaslarını devam ettirdi. 30 Mayıs 1876 tarihinde Sultan Abdülaziz Hanın tahttan indirilmesiyle Osmanlı sultanı ilan edildi.

Ancak devlet işlerindeki bütün yetkiler Hüseyin Avni, Kayserili Ahmet, Mithat ve Reşit paşaların elindeydi. Abdülaziz Hana aşırı derecede kin besleyen bu paşaların, amcasına karşı yaptıkları edepsizlikler Murat Hanı çok üzdü. Saltanatının beşinci gününde, yine bu paşaların tertibiyle, Abdülaziz Hanın feci şekilde şehit edildiğini ve annesi Pertevniyal Sultana hakaretler yapıldığını öğrenince iyice sarsıldı ve bu felaket yolunun sonunu düşünmekten aklî dengesi bozuldu. Bilhassa hadiseler karşısında çaresizliği devletin sultanı olduğu halde amcası ve annesine yardım elini uzatamaması Murat Hanı perişan ediyordu. Zaman zaman derin bir sükuta dalar kimse ile konuşmazdı. Ayrıca doktorların yanlış teşhis ve tedavisi de hastalığının artmasına sebep oldu.

Diğer taraftan ihtilali gerçekleştiren paşalar, 15 Haziran 1876da Mithat Paşanın evinde toplantı halinde iken, odaya girin erkan-ı harp kolağası Çerkez Hasan Bey, Hüseyin Avni Paşa ile Hariciye nazırı Reşit Paşayı öldürdü. Yaralı olarak yakalanan Hasan Bey ertesi gün Bayezid meydanında asılarak şehit edildi.

Padişahın devlet işleriyle meşgul olacak şuura malik olmaması iktidarı ele geçiren devlet adamlarının işine geliyordu. Sadrazam mütercim Rüşdi Paşa kimseye hesap vermeden devleti yönetiyordu. Kanun-i Esasînin ilanını isteyen Mithat Paşa ise anayasa taslağı ile uğraşıyordu. Bu sırada başlayan Sırp-Karadağ muharebesi ve mali zorluklar, başsız kalan devletin büsbütün perişan olmasına; anarşi ve isyanların artmasına sebep oldu. Ulema arasında ise şuuru yerinde olmayan bir padişahın ülkenin başında duramayacağı ile ilgili sözler dolaşmaya başladı. Şehzade Abdülhamid ise Sultan Muratın hastalığının tedavi edilemez olduğunu tıbben belirtilmesi durumunda hükümdarlığı kabul edebileceğini bildirdi.

Nihayet 31 Ağustosta toplanan kabine, Sultan Muratın tahttan indirilmesine karar verdi. Şeyhülislam, Padişahın şuurunun yerinde olmadığından hal için buna cevaz (izin) veren bir fetva hazırladı. Doktorlar Sultanın iyileşmesinin imkansız olduğuna dair rapor verdiler. Ertesi gün devlet ileri gelenleri Topkapı Sarayı Divan-ı hümayun salonunda toplanarak Sultan Muratı tahttan indirdiler (31 Ağustos 1876). Aynı gün Osmanlı tahtına geçen Sultan II. Abdülhamid Hana herkes biat etti.

Murat Han, saltanattan halinden sonra ailesiyle beraber kendisine ayrılan Çırağan Sarayına yerleşti. Abdülhamid Hanın bizzat ilgilenip, zamanın meşhur doktorlarını göndererek tedavi ettirmesi üzerine bir müddet tamamen iyileşti. Vefat edinceye kadar yirmi sekiz yıl idare ettiği Çırağan Sarayında vaktini okumak ve torunlarını okutmakla geçiren Murat Han, Abdülhamid Hanın nazikane hatırlamasını, daima teşekkürle cevaplandırırdı. 1905te

şiddetini artıran şeker hastalığı bildirilince, Abdülhamid Han doktor Ali Rıza Paşa ile Etfal hastanesi başhekimî İbrahim Paşayı tedavisi için görevlendirdi. Fakat bütün uğraşmalara rağmen kurtarılamadı ve 28 Ağustos 1905 Pazartesi gecesi vefat etti. Cenazesi hanedana mahsus merasimle kaldırılıp Hidayet Camiinde namazı kılınarak Yeni Camii türbesinde annesi Şevkefza Kadın Efendinin yanına defnedildi.

[Murad\(5.\)](#)